

La “ciutat dels 15 minuts”: redissenyar la vida urbana amb la proximitat de serveis

Carlos Moreno^a

Paraules clau: proximitat sostenible, policentrisme, territoris complets, ciutat viva, cronotòpia, disseny de serveis, multiús urbà

Imatge: Freepik

Aquest article presenta una exploració integral del concepte de la “ciutat dels 15 minuts”, un model d’urbanisme que busca redissenyar les ciutats perquè tots els serveis essencials estiguin accessibles en una proximitat baixa en carboni. Es discuteix com aquest model es fonamenta en teories urbanístiques que prioritzen l’escala humana, la sostenibilitat i la cohesió social. S’examinen estratègies pràctiques per a la seva implementació, els reptes associats i el paper crucial de la tecnologia i la participació comunitària en la seva realització. Es considera igualment l’impacte significatiu del model en la mobilitat urbana, destacant que no es limita a la gestió del trànsit, sinó que integra plenament l’accessibilitat i la proximitat de serveis. Finalment, es reflexiona sobre la rellevància futura del model, la seva alineació amb els objectius globals de sostenibilitat i el seu potencial per adaptar-se als reptes emergents, redefinint la vida urbana per a les generacions actuals i futures.

Introducció: La proximitat com a pilar de la planificació urbana

Evocar la “ciutat dels 15 minuts” és referir-se a un concepte d’urbanisme que prioritza l’accessibilitat a serveis i espais polivalents dins de distàncies curtes, promocionant un entorn policèntric on els residents poden satisfer la majoria de les seves necessitats quotidianes a baix carboni (Moreno, 2022). L’èmfasi no està en la rigidesa del temps en una xifra, sinó en la creació d’una xarxa capil·lar de serveis que fomenti una vida comunitària integrada i sostenible.

a. Director científic Chaire ETI, IAE Paris, Panthéon Sorbonne Université.

Aquest model ha inspirat nombroses variants arreu del món (X-Minute City, Neighborhood, Y-Minute Territory), totes a l'empara de la que anomenem “la proximitat feliç”, una idea que busca millorar la qualitat de vida urbana reduint la dependència dels vehicles i reforçant la cohesió econòmica i social. És en aquest marc conceptual i per simplificar que cal entendre en aquest text l'expressió recurrent “ciutat dels 15 minuts”.

La idea d'una vida urbana equilibrada i sostenible ha estat un objectiu elusiu en la història del desenvolupament metropolità. La “ciutat dels 15 minuts”, com a concepte en el camp de l'urbanisme, ofereix una visió fresca i pragmàtica per assolir aquest objectiu. Es tracta d'una tasca investigativa de llarg abast, que vaig iniciar el 2010 i que ha guanyat popularitat mundial després de ser adoptada per l'alcaldessa de París, Anne Hidalgo, el novembre del 2019, l'alcalde de Milà, Giuseppe Sala, el març del 2020, al capdavant de la Global COVID-19 Recovery Task Force del C40 Cities, creada en el moment de la pandèmia, i pel C40 Cities en el seu conjunt al juliol d'aquest mateix any (C40, 2020). Aquesta proposta busca una reorganització de les urbs perquè la ciutadania pugui satisfer les seves necessitats essencials a partir d'una proximitat privilegiant una mobilitat de baix carboni i incentivant la salut física a peu o en bicicleta.

Aquest enfocament implica una profunda reconfiguració de la vida urbana, en què la proximitat esdevé el principi organitzador de la ciutat.

La importància d'aquest enfocament rau en la seva multifacètica capacitat de reduir la petjada de carboni, reforçar

les comunitats locals i millorar la qualitat de vida urbana. Redefineix la relació entre l'espai i el temps en el context urbà, fomentant més interacció social i un sentit de pertinença entre els residents. La “ciutat dels 15 minuts” i el seu bessó per a les zones de mitjana i baixa densitat “el territori de la mitja hora” són més que una simple mesura de distància; són una reimaginació de la urbanitat i de la territorialitat que advoca per la sostenibilitat, l'accessibilitat i la qualitat de vida a través de quatre pilars: a) proximitat, b) densitat, c) mixtura i d) ubiqüitat (Moreno *et al.*, 2021).

Contràriament a l'ideal d'una ciutat d'èxit definida per la seva rapidesa i expansió a la Carta d'Atenes del 1933 i al funcionalisme de Le Corbusier (CIAM, 1954) expandit arreu del món, aquest concepte planteja una ciutat d'èxit i habitable pels afores i accessibilitat de baix carboni a les necessitats diàries. Això inclou no només botigues i serveis, sinó també escoles, parcs, serveis mèdics, llocs de treball o centres culturals. La implementació d'aquesta visió requereix un enfocament interdisciplinari que abasti l'economia, la sociologia, la salut pública, l'ecologia i la tecnologia, entre altres camps.

El propòsit d'aquest article és doble. Primer, busca analitzar la implementació pràctica del model de la “ciutat dels 15 minuts” en diferents contextos urbans, il·lustrant com s'adapta i es modifica en funció de les característiques i necessitats locals. Segon, pretén avaluar els beneficis tangibles i intangibles que aquest model promet, així com les crítiques i reptes que afronta en la seva adopció.

Al llarg d'aquesta exploració interdisciplinària s'examinaran casos d'estudi, es revisaran polítiques urbanes innovadores i es posarà a prova la idea que una reestructuració cap a la proximitat pot ser la resposta a molts dels problemes persistents a les ciutats contemporànies. En última instància, aquesta anàlisi busca proporcionar una comprensió profunda de com la “ciutat dels 15 minuts” podria reformular el futur de la urbanització, situant les persones i el medi ambient en el centre de l'agenda de planificació urbana.

1. Fonaments teòrics: arrelant la “ciutat dels 15 minuts” en l'urbanisme contemporani

La idea d'una ciutat on tots els serveis essencials estan a curta distància no només és atractiva, sinó que està arrelada en fonaments urbanístics sòlids i sostinguda per teories del desenvolupament urbà i múltiples estudis i pràctiques al llarg del temps. La “ciutat dels 15 minuts” es fonamenta sobre principis de mobilitat inclusiva, eficiència espacial, equitat social i sostenibilitat, tots conceptes essencials per al disseny de l'urbs contemporània (Allam *et al.*, 2021):

a) La mobilitat urbana i l'escala humana. Les teories modernes d'urbanisme destaquen la importància de calibrar la ciutat a l'escala humana, un concepte que ha evolucionat significativament des que urbanistes com Jane Jacobs van promoure carrers plens de vida i funcions urbanes mixtes (Jacobs, 1961). Aquest principi és un pilar del model de la “ciutat dels 15 minuts”, que subratlla l'accessibilitat i la connectivitat per a vianants i ciclistes, i desplaça el cotxe com a eix central del disseny urbà.

b) Sostenibilitat i resiliència urbana. El disseny d'una ciutat compacta i multifuncional que promogui la proximitat de serveis essencials no només és una resposta a la crisi climàtica, sinó també una estratègia per augmentar la resiliència de les comunitats urbanes. Reduint els llargs desplaçaments es disminueixen les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, es conserven recursos i es millora la qualitat de l'aire, de manera que es contribueix a la salut i el benestar dels residents (IPCC, 2021).

c) Equitat i cohesió social. Una “ciutat dels 15 minuts” proporciona igual accés a serveis i espais públics, fomentant l'equitat social i la cohesió. Tancant les bretxes de mobilitat, s'ofereix igualtat d'oportunitats per a tots els ciutadans, de manera que es promou la inclusió i es redueixen les disparitats socials.

d) Economia de la proximitat. La proximitat de serveis reforça l'economia local en promoure el flux de capital dins de la comunitat i donar suport al creixement de negocis locals. Aquest model econòmic propicia una xarxa d'intercanvis comercials més personal i menys dependent de grans cadenes o corporacions, de manera que impulsa l'economia a una escala més humana i sostenible.

e) Innovació tecnològica i participació ciutadana. La tecnologia moderna i la participació comunitària juguen rols vitals en la implementació efectiva de la “ciutat dels 15 minuts”. La recopilació i anàlisi de dades proporcionades per tecnologies intel·ligents permeten una planificació urbana que respon dinàmicament a les necessitats de la població. La participació activa dels residents garanteix que el desenvolupament urbà reflecteixi els desitjos i

necessitats de la comunitat, de manera que es creï un sentiment de pertinença i empoderament.

f) Interdisciplinarietat en la planificació urbana. La intersecció de diverses disciplines com la geografia, l'ecologia, la sociologia i l'economia enriqueix la teoria i pràctica de la “ciutat dels 15 minuts”. Cada camp aporta perspectives úniques que, en integrar-se, proporcionen un enfocament holístic per abordar els complexos reptes de la urbanització. Per exemple, els geògrafs contribueixen amb tècniques de mapatge i anàlisi espacial que ajuden a identificar les àrees òptimes per al desenvolupament de serveis a nivell de barri, mentre que els economistes poden calcular l'impacte d'aquests serveis en l'economia local.

g) Història i evolució de l'urbanisme. La “ciutat dels 15 minuts” també es basa en la història de l'urbanisme, des dels dissenys de la Unitat Modular de Veïnat (Neighborhood Unit) de Perry (1929) passant per les ciutats jardí d'Ebenezer Howard (Aguado Moralejo, 2021) fins als principis de la Nova Urbanització (New Urbanism) (Steuteville i Langdon, 2008) i la feina del gran urbanista Jan Gehl (2010), que busquen recuperar la dimensió humana de les ciutats. Aquest model es presenta com l'evolució natural d'aquestes teories, adaptant-les als reptes contemporanis i a les expectatives d'una societat cada vegada més conscient de la importància del desenvolupament sostenible.

h) Psicologia urbana i qualitat de vida. Des de la perspectiva de la psicologia urbana, la proximitat de serveis afecta positivament la salut mental i la felicitat dels ciutadans. Els espais urbans dissenyats per fomentar

trobades socials i activitats a l'aire lliure contribueixen a una major satisfacció vital i a la creació de comunitats més cohesionades i resilients (Simmel, 1903).

Aquests fonaments teòrics delimiten el marc dins del qual la “ciutat dels 15 minuts” es desenvolupa i prospera. L'aplicació d'aquests principis no només és una resposta als problemes actuals, sinó també una anticipació a les necessitats futures de les ciutats.

2. Beneficis de la proximitat de serveis: millorant la vida urbana

La reconfiguració urbana cap a la proximitat de serveis és una tendència en alça que promet millorar la qualitat de vida a les ciutats. Els beneficis d'aquest enfocament són multidimensionals, i abasten des de la millora de la salut pública fins a la revitalització de l'economia local. La visió de la “ciutat dels 15 minuts” no només és una resposta a la necessitat de sostenibilitat ambiental, sinó també un mitjà per fomentar comunitats més fortes i resilients:

a) Millores en la salut pública. Un dels beneficis més evidents de la “ciutat dels 15 minuts” és l'impacte positiu en la salut dels seus habitants. La promoció de caminar i ciclar com a modes primaris de transport no només redueix les malalties relacionades amb estils de vida sedentaris, sinó que també millora la salut mental en reduir l'estrès associat amb els llargs temps de desplaçament. Per exemple, ciutats com Copenhaguen, que han invertit en infraestructures per a bicicletes i vianants, han vist millores en la salut general i una reducció en la mortalitat relacionada amb la contaminació i la inactivitat (Allam *et al.*, 2022).

b) Beneficis ambientals. La reducció de la dependència dels vehicles motoritzats té un clar benefici ambiental. Menys cotxes als carrers significa menys emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i una millor qualitat de l'aire. La "ciutat dels 15 minuts", en incentivar els desplaçaments curts, contribueix directament a la lluita contra el canvi climàtic. Ciutats com París han començat a experimentar amb aquest model, tancant carrers al trànsit de cotxes i transformant-los en espais verds i de vianants.

c) Revitalització econòmica local. La concentració de serveis dins de barris accessibles a peu pot revitalitzar les economies locals. Els mercats de productors, les botigues de barri i els serveis locals prosperen quan els residents opten per consumir prop de casa. Això fomenta l'economia circular i dona suport a les petites empreses. A Melbourne, Austràlia, els corredors comercials locals s'han consolidat gràcies a polítiques que promouen l'activitat econòmica dins de distàncies caminables.

d) Cohesió i capital social. Els barris dissenyats amb proximitat de serveis fomenten més interacció entre els veïns, per la qual cosa reforcen la cohesió i el capital social. La possibilitat de trobades espontànies i la participació en la vida comunitària augmenten quan les persones passen més temps als seus barris. A Portland, Oregon, s'ha observat com la implementació de miniplaces i espais comunitaris ha incentivat la interacció social i el sentiment de comunitat.

e) Eficiència i accessibilitat en l'ús del temps: El concepte de la "ciutat dels 15 minuts" també millora l'eficiència i

l'accessibilitat en l'ús del temps. La reducció dels desplaçaments permet a les persones dedicar més temps a activitats recreatives, familiars o de descans, en lloc de perdre'l en el trànsit. Pontevedra mostra que és possible limitar el trànsit en certes àrees, la qual cosa permet que els espais es facin servir de manera més eficient i allibera temps per a la vida social i la recreació.

f) Reducció del trànsit i millora de la mobilitat. La disminució de l'ús de l'automòbil porta a una reducció significativa del trànsit, cosa que alleuja la congestió i millora la mobilitat per a tots els usuaris de la via, inclosos els serveis d'emergència i el transport públic. Ciutats com Amsterdam han liderat el camí en aquest aspecte, demostrant com la infraestructura per a bicicletes i vianants pot coexistir amb una mobilitat urbana eficient.

g) Increment de la seguretat urbana. Barris amb carrers més transitats per vianants i ciclistes tendeixen a ser més segurs a causa de la vigilància natural més gran que tenen. La presència constant de persones als carrers actua com a element dissuasiu per a l'activitat delictiva i millora la seguretat general.

h) Resiliència davant de crisis. La proximitat dels serveis essencials s'ha demostrat crucial en temps de crisi, com s'ha evidenciat durant la pandèmia de la covid-19. Els barris que podien accedir a béns i serveis bàsics sense desplaçar-se lluny van tenir avantatges significatius en termes de continuïtat i benestar. A Seül, la resposta ràpi-

da a la pandèmia va ser facilitada en part per la densitat de serveis accessibles a escala de barri.

Els beneficis de la “ciutat dels 15 minuts” són clars i variats, i ofereixen millores en la salut, el medi ambient, l’economia i la cohesió social. Aquests exemples concrets demostren com la teoria es pot traduir en pràctica, amb resultats tangibles per als ciutadans i les seves comunitats. La següent secció examinarà els desafiaments que aquest model afronta i com es pot adaptar a diferents contextos urbans.

3. Desafiaments i crítiques: avaluant les complexitats del model urbà de proximitat

Tot i que la “ciutat dels 15 minuts” presenta nombrosos avantatges, també s’enfronta a desafiaments significatius i ha estat objecte de crítiques que en qüestionen la viabilitat i efectivitat. Comprendre aquests punts és crucial per avaluar de manera realista el potencial d’aquest model urbà i per dissenyar estratègies que en superin les limitacions.

a) **Desafiaments d’implementació.** La transformació de les ciutats existents per adaptar-les al model dels 15 minuts implica una sèrie de reptes logístics i estructurals. Les ciutats històricament dissenyades al voltant de l’automòbil s’han de sotmetre a canvis profunds en la seva infraestructura, cosa que requereix una afirmació decidida com a política pública d’ordenament urbà o territorial i una planificació detallada. A més, en moltes ciutats, l’especulació immobiliària i els interessos comercials poden resistir-se als canvis que prioritzen els espais públics sobre el desenvolupament privat.

b) **Diversitat de necessitats urbanes.** Cada ciutat té la seva pròpia idiosincràsia i necessitats específiques, la qual cosa significa que el model dels 15 minuts no es pot aplicar de manera uniforme. Les diferències en la densitat poblacional, la distribució geogràfica de serveis i les cultures de mobilitat requereixen adaptacions personalitzades, la qual cosa pot complicar l’estandardització de polítiques i estratègies.

c) **Inclusió i equitat.** Una crítica comuna al model és que pot conduir a la gentrificació i al desplaçament de poblacions menys afavorides si no s’utilitza amb compte. La millora dels barris i la introducció de serveis de proximitat poden augmentar els preus de l’habitatge, i excloure’n aquells amb menys recursos. És essencial que les polítiques que acompanyen la transformació urbana incloguin mesures per preservar la diversitat socioeconòmica i afavorir àmpliament la mixtura social.

d) **Viabilitat econòmica** Els crítics també han assenyalat la preocupació sobre la viabilitat econòmica de la “ciutat dels 15 minuts”. Argumenten que la concentració de serveis potser no és sostenible per a certs tipus de negocis o que la reducció del trànsit pot afectar negativament les indústries que depenen del transport de llarga distància. Múltiples estudis mostren que es tracta d’un canvi de paradigma que es concreta després de la pandèmia.

e) **Resistència al canvi.** El canvi cultural necessari per a l’adopció del model de la “ciutat dels 15 minuts” no s’ha de subestimar. Els hàbits arrelats de dependència de l’automòbil i les expectatives de comoditat poden ser barre-

res significatives. La transició requereix una adaptació de comportaments i una acceptació generalitzada de nous patrons de mobilitat.

f) Necessitat de participació ciutadana. L'èxit del model depèn en gran mesura de la participació activa dels ciutadans. No obstant això, assolir un nivell d'implicació comunitària que permeti la cocreació de la ciutat pot ser un desafiament, sobretot en contextos on la desconfiança cap a les autoritats és alta o la cultura política és apàtica.

g) Infraestructura i tecnologia. La infraestructura tecnològica necessària per suportar una “ciutat dels 15 minuts” és considerable. Les ciutats han d'invertir en tecnologies intel·ligents que permetin la recopilació i anàlisi de dades per a una planificació efectiva. Això pot ser un obstacle, sobretot en regions amb limitacions pressupostàries o manca d'experiència tècnica.

Els desafiaments i les crítiques al model de la “ciutat dels 15 minuts” són importants per considerar equiparant-los amb els seus beneficis potencials. Abordar aquests desafiaments requereix una consideració acurada de les circumstàncies locals i la implementació de polítiques inclusives i sostenibles.

4. Estratègies de disseny urbà i planificació: forjant el futur de les ciutats entorn de la proximitat humana

La transformació de les nostres metròpolis en “ciutats de 15 minuts” representa una revolució en la manera com concebem i vivim als espais urbans. Aquesta transició, més que

una sèrie d'intervencions aïllades o un pla de circulació, és una reinvençió holística de l'entorn urbà que posa les persones i les seves necessitats diàries al centre de la planificació. És una resposta a la creixent demanda d'entorns urbans que siguin alhora vibrants i sostenibles, que promoguin la salut i el benestar i que fomentin una comunitat més forta i resiliència (UN-Habitat, 2023).

Les ciutats que s'embarquen en aquest viatge reconeixen que la proximitat no és simplement una qüestió de distància física, sinó també d'accessibilitat i connexió. No es tracta només d'apropar les persones als serveis, sinó de teixir una xarxa d'experiències i oportunitats que enriqueixin la vida quotidiana. Les estratègies que adopten són tan diverses com les ciutats mateixes, de manera que reflecteixen la diversitat de les seves històries, geografies i cultures. Aquestes estratègies han de ser prou flexibles per adaptar-se als canvis demogràfics i tecnològics, i prou robustes per fer front als reptes del canvi climàtic i les crisis econòmiques o de salut que puguin sorgir.

Per navegar per aquest canvi paradigmàtic, els planificadors urbans i els responsables polítics han d'usar un pensament innovador i multidisciplinari. Han de lligar les consideracions de disseny urbà amb polítiques públiques inclusives, aprofitar els avenços tecnològics per a una planificació més intel·ligent i assegurar-se que el creixement econòmic vagi de bracet amb l'equitat social i la sostenibilitat ambiental. Els espais urbans del futur han de ser dissenyats amb la plasticitat per evolucionar juntament amb les comunitats que els habiten, de manera que permetin que les ciutats no

només creixin, sinó que també aprenguin, s'adaptin i prosperin.

L'ambició és alta: crear ciutats que siguin més que un lloc per viure, treballar i jugar, sinó espais on cada carrer, edifici i plaça promogui una interacció rica i significativa. Això requereix una reavaluació de les prioritats urbanes tradicionals i una nova valoració del temps i l'espai en la vida de la ciutat. El compromís amb aquest model no és una tasca fàcil ni una solució ràpida, però és un pas essencial cap a la creació d'un futur urbà que sigui digne de les generacions futures.

Explorarem com les ciutats d'arreu del món estan abordant aquests reptes i utilitzant estratègies innovadores per crear entorns urbans que reflecteixin els principis de la “ciutat dels 15 minuts”. Aquestes accions no només responen a les necessitats actuals, sinó que també estableixen les bases per a la resiliència i l'adaptabilitat a llarg termini, de manera que assegurin que les ciutats no només sobreviuran, sinó que prosperaran en l'incert panorama del futur:

a) Redisseny de la infraestructura urbana. El redisseny de la infraestructura urbana per promoure la mobilitat de vianants i ciclista s'estén més enllà de la simple addició de carrils bici i voreres àmplies. Implica també la implementació de sistemes de senyalització intel·ligent, interseccions que prioritzen la seguretat dels vianants i ciclistes, i el desenvolupament de parcs i corredors verds que connectin diferents àrees de la ciutat. A París, el Pla Vélo (Paris, 2021) busca duplicar els carrils bici i reduir l'espai d'aparcament per a cotxes amb l'objectiu de fomentar la mobilitat alternativa.

b) Zonificació i ús mixt del sòl. Un ús mixt del sòl efectiu requereix una planificació curosa per equilibrar la vida residencial amb la comercial, industrial i d'oci. Les polítiques de zonificació flexibles permeten que els espais s'adaptin a usos múltiples al llarg del temps, fomentant la vitalitat i l'adaptabilitat de les àrees urbanes. A Copenhaguen, els desenvolupaments d'ús mixt a l'àrea de Nordhavn estan creant un nou barri des de zero, dissenyat per ser sostenible i centrat en les persones.

c) Incentius per al desenvolupament local. Els incentius per a negocis locals poden incloure no només suport financer, sinó també assistència en màrqueting, gestió i formació per a emprenedors. Això ajuda a crear un teixit econòmic diversificat i resistent als xocs econòmics. A Portland, el programa Neighborhood Prosperity Initiative (Portland, 2021) ha revitalitzat districtes comercials mitjançant la inversió en la identitat i capacitat de negoci de les àrees urbanes.

d) Integració d'espais verds i públics. La creació d'espais verds i públics va més enllà de la simple provisió de parcs, i s'estén a la integració de la natura en el disseny d'edificis i carrers. A Buenos Aires, la crisi generada per la covid-19 ha facilitat la política de “renaturalitzar” la ciutat, amb carrers verds que incorporin vegetació, la qual cosa millora la biodiversitat i gestiona les aigües pluvials.

e) Polítiques de transport sostenible. Les polítiques de transport sostenible han de ser comprensives i sistemàtiques, de manera que integrin bicicletes, transport públic, vehicles compartits i altres formes de mobilitat elèctrica. A Amsterdam, l'enfocament ha estat no només crear

infraestructura per a bicicletes, sinó també restringir l'accés de cotxes al centre de la ciutat i ampliar la xarxa de transport públic.

f) Tecnologia i dades per a la planificació intel·ligent. La planificació intel·ligent també implica el desenvolupament d'aplicacions i plataformes que facilitin la mobilitat i l'accés als serveis. Singapur, per exemple, utilitza sistemes avançats de gestió de trànsit i aplicacions que proporcionen informació en temps real sobre opcions de transport, fent que moure's per la ciutat sigui més eficient i accessible.

g) Participació ciutadana activa. La participació ciutadana es beneficia de la creació de plataformes digitals i físiques per al debat i la presa de decisions. Moltes ciutats utilitzen eines com l'urbanisme tàctic i els pressupostos participatius per involucrar els ciutadans directament en la creació i millora dels seus espais urbans.

h) Polítiques d'habitatge assequible. Les polítiques d'habitatge assequible poden incloure la construcció d'habitatges de protecció oficial, la regulació del lloguer i la promoció de la propietat cooperativa. Viena ha estat capaç de mantenir la diversitat i assequibilitat al seu centre urbà mitjançant una forta inversió en habitatge social, de manera que ha evitat la gentrificació que sovint acompanya la urbanització centrada en la proximitat.

i) Integració de serveis públics. La integració efectiva de serveis públics requereix una planificació que els posi al cor de les comunitats. Hèlsinki ha innovat amb la integració de serveis amb el concepte de "biblioteca de la ciutat",

creant espais que són alhora centres d'aprenentatge, trobada i activitat cultural (Urban Next, 2018).

L'aspiració de remodelar les nostres ciutats entorn de l'ideal de la "ciutat dels 15 minuts" és una iniciativa que s'està adoptant a ciutats d'arreu del món. Aquest impuls global cap a un urbanisme més humà i accessible es basa en un reconeixement compartit que la qualitat de vida urbana pot i ha de ser millorada. Les estratègies de disseny i planificació urbana han de ser, per tant, tan dinàmiques i diverses com les poblacions a les quals serveixen, incorporant la singularitat de cada lloc i la seva gent.

Per materialitzar aquesta visió en una varietat de contextos urbans, és essencial que hi hagi un compromís amb la innovació i l'adaptabilitat. Les tàctiques i polítiques d'èxit en una ciutat poden servir d'inspiració o punt de partida per a una altra, però sempre han de ser ajustades per acomodar les diferències culturals, econòmiques i ambientals. La col·laboració entre urbanistes, sector empresarial, ciutadania i altres actors clau és fonamental per fomentar un diàleg ric que es pugui traduir en accions efectives i en entorns urbans vibrants i sostenibles.

A través d'un enfocament holístic i participatiu, els planificadors urbans i els responsables polítics poden transcendir les limitacions tradicionals del disseny de la ciutat i, en el seu lloc, fomentar la creació d'espais que realment reflecteixin les necessitats i aspiracions dels seus ciutadans. Fent-ho així, no només estan millorant l'habitabilitat i la resiliència de les ciutats, sinó que també reafirmen un compromís amb la creació d'un entorn urbà que sigui inclusiu, equitatiu i dissenyat per al benestar humà en el seu sentit més ampli.

La universalitat del concepte de la “ciutat dels 15 minuts” en subratlla la rellevància en l’escenari mundial. Des de les metròpolis en expansió d’Àsia i l’Àfrica fins a les ciutats històriques d’Europa i les variades urbanitzacions de les Amèriques, aquest model s’està explorant i adoptant com un enfocament cap a un desenvolupament urbà més sostenible i centrat en l’ésser humà. Reflecteix una nova era de responsabilitat urbana, on les distàncies es mesuren no només en quilòmetres o milles, sinó en la qualitat de les connexions humanes i l’accés a una vida plena i saludable.

La “ciutat dels 15 minuts” està emergint com un nou paradigma en la planificació urbana, un que promet redefinir el teixit de les nostres ciutats i la vida quotidiana dels seus habitants. A mesura que aquest concepte continua guanyant impuls a escala mundial, es converteix en una poderosa eina per fer front als reptes urbans del segle XXI, de manera que crea ciutats que no només siguin més eficients i sostenibles, sinó també més acollidores, vives i humanes (Moreno, 2024).

5. Tecnologia i innovació: catalitzadors de la “ciutat dels 15 minuts”

El model de la “ciutat dels 15 minuts” no és una entitat estàtica; és un organisme viu que creix i s’adapta mitjançant la integració de tecnologies avançades i pràctiques innovadores. En aquesta era digital, la tecnologia té un paper crucial en la facilitació i l’avenç d’aquest model urbà. Les innovacions en recopilació de dades, anàlisi i participació ciutadana estan permetent a les ciutats entendre millor i respondre a les necessitats dels seus residents:

a) Big data i anàlisi predictiva. Les ciutats estan utilitzant el big data per prendre decisions informades sobre urbanisme i mobilitat. L’anàlisi predictiva permet als urbanistes entendre els patrons de trànsit, les tendències de desplaçament i les necessitats de serveis en temps real, de manera que faciliten una planificació urbana més dinàmica i adaptativa. Per exemple, a Singapur, les dades recopilades de sensors i dispositius intel·ligents s’estan utilitzant per optimitzar el flux de trànsit i millorar l’experiència de transport públic.

b) Plataformes de participació ciutadana. Les tecnologies digitals estan revolucionant la forma en què les comunitats participen en la planificació urbana. Les plataformes en línia permeten als ciutadans expressar les seves opinions, votar sobre iniciatives i contribuir amb idees per al desenvolupament dels seus barris. Hèlsinki ha utilitzat eines digitals per fomentar la participació en el desenvolupament de projectes urbans, assegurant que reflecteixin les necessitats i els desitjos dels residents.

c) Sistemes de transport intel·ligent (ITS). Els ITS utilitzen tecnologies de comunicació per millorar l’eficiència i la seguretat del transport. Aquests sistemes poden controlar el trànsit, gestionar les xarxes de transport públic i proporcionar informació en temps real als usuaris. A ciutats com Amsterdam, els ITS han contribuït a crear un sistema de mobilitat més coherent i accessible, reduint la necessitat de viatges llargs i complexos.

d) Sostenibilitat i eficiència energètica. La tecnologia també està al cor de la sostenibilitat urbana. Els edificis intel·ligents i les xarxes d'energia eficients són essencials per reduir la petjada de carboni de les ciutats. A Copenhaguen, la tecnologia s'està utilitzant per millorar l'eficiència energètica i promoure l'ús d'energies renovables, la qual cosa contribueix a la visió de la ciutat de ser carboni neutral per a l'any 2025.

e) Urbanisme digital i modelatge 3D. Les eines de modelatge 3D i realitat augmentada estan permetent als planificadors i al públic visualitzar projectes de desenvolupament urbà abans de la seva construcció. Això no només millora el procés de disseny, sinó que també fomenta més transparència i participació pública. San Francisco ha utilitzat models 3D per planificar i comunicar canvis urbans, la qual cosa ha permès als ciutadans visualitzar i comprendre l'impacte dels nous desenvolupaments.

f) Aplicacions mòbils per a serveis urbans. Les aplicacions mòbils estan fent que els serveis urbans siguin més accessibles que mai. Des del pagament de l'estacionament fins a la reserva d'espais en instal·lacions públiques, aquestes aplicacions estan fent que la vida a la ciutat sigui més convenient i eficient. A Seül, una àmplia gamma de serveis governamentals i comunitaris estan disponibles a través d'aplicacions, de manera que faciliten als residents l'accés a la informació i els recursos que necessiten.

La tecnologia i la innovació són pedres angulars en la construcció de la "ciutat dels 15 minuts", no només en termes d'infraestructura i serveis, sinó també en la creació d'un

diàleg obert i dinàmic entre la ciutat i els seus ciutadans. Amb la integració de sistemes intel·ligents, eines participatives i solucions sostenibles, les ciutats estan forjant un futur urbà que és més receptiu, connectat i habitable.

6. Participació comunitària i governança: pedres angulars de les "ciutats dels 15 minuts"

La realització del concepte de la "ciutat dels 15 minuts" es basa en una implicació comunitària significativa i una governança efectiva. Aquests elements no només són crucials per a l'acceptació i l'èxit del model, sinó que també fomenten un sentiment de propietat i responsabilitat entre els residents. La participació comunitària i la governança col·laborativa es converteixen així en catalitzadors essencials en la transformació de les ciutats:

a) Participació comunitària en la planificació urbana. La participació activa de la comunitat en la planificació urbana permet que les veus dels ciutadans siguin escoltades i les seves necessitats i desitjos es reflecteixin en el desenvolupament del seu entorn. Iniciatives com ara tallers de disseny comunitari, fòrums públics i consultes en línia poden ajudar a recollir una àmplia gamma de perspectives i fomentar la transparència i la confiança en el procés de planificació. A ciutats com Porto Alegre, al Brasil, la implementació de pressupostos participatius ha permès als residents decidir directament sobre l'assignació de fons per a projectes urbans, la qual cosa ha resultat en una distribució més equitativa dels recursos i en una ciutadania més compromesa.

b) Governança inclusiva i responsiva. Una governança efectiva per a la "ciutat dels 15 minuts" ha de ser inclusi-

va, de manera que ha de considerar les necessitats de tots els grups de la població, inclosos aquells que històricament han estat marginats. També ha de ser responsiva, capaç d'adaptar-se i respondre ràpidament als canvis i reptes emergents. La governança col·laborativa, que involucra múltiples parts interessades, inclosos governs locals, empreses, ONG i grups ciutadans, és fonamental per desenvolupar solucions que siguin sostenibles i amb ampli suport. Exemples d'això es poden trobar a ciutats com Melbourne, on la col·laboració entre el govern de la ciutat, les universitats i els grups comunitaris ha donat lloc a projectes innovadors que promouen la sostenibilitat i la cohesió comunitària.

c) Eines digitals per a la participació i la governança. Les eines digitals estan revolucionant la manera com les comunitats s'involucren amb els seus governs i participen en la governança de les seves ciutats. Plataformes en línia com Decidim a Barcelona (Barcelona Decideix) permeten als ciutadans proposar, debatre i votar sobre polítiques i projectes municipals. Aquestes eines no només faciliten un compromís més ampli i divers, sinó que també permeten que les idees i preocupacions dels ciutadans siguin incorporades ràpidament en la presa de decisions.

d) Educació i empoderament comunitari. L'educació és una faceta vital de la participació comunitària. Els programes d'educació cívica i tallers sobre urbanisme poden empoderar els ciutadans perquè participin de manera més efectiva en el procés de planificació. A Copenhaguen, els esforços educatius han augmentat la consciència sobre l'urbanisme sostenible i han fomentat una cultura de participació activa en el desenvolupament urbà.

e) Integració de la participació comunitària en la governança. La participació comunitària ha d'estar integrada en els processos de governança perquè sigui efectiva. Això significa establir canals clars i consistents per a la participació ciutadana en totes les etapes del procés de planificació i desenvolupament urbà. A ciutats com Montevideo, l'Uruguai, els consells veïnals tenen un paper formal en la planificació urbana, la qual cosa assegura que les perspectives comunitàries siguin una part integral de la presa de decisions.

f) Transparència i responsabilitat. La transparència i la rendició de comptes són fonamentals per a una governança eficaç i per mantenir la confiança de la comunitat. Els governs han de ser transparents en els seus processos de planificació i retre comptes sobre els resultats i l'ús dels recursos. A Toronto, el Canadà, les iniciatives de dades obertes i la publicació d'informes de progrés permeten als ciutadans rastrejar i avaluar el rendiment del govern en àrees clau com el desenvolupament urbà i la mobilitat.

g) Models de governança innovadors. Els models de governança que fomenten la col·laboració i la flexibilitat estan emergint com a enfocaments efectius per al desenvolupament urbà. Aquests models sovint es caracteritzen per estructures menys jeràrquiques i més autonomia per a les comunitats locals en la presa de decisions. A Hèlsinki, els "contractes de barri" són un exemple de com la ciutat delega l'autoritat i els fons directament als barris per a projectes específics de millora urbana, incentivant la innovació i la participació local (NY Times, 2020).

La participació comunitària i una governança efectiva són indispensables per a l'èxit de la “ciutat dels 15 minuts”. La implicació activa dels ciutadans, una governança inclusiva i responsiva, i la utilització d'eines digitals per facilitar aquests processos són elements que permeten que les ciutats s'adaptin a les necessitats dels seus habitants. En involucrar la comunitat en cada pas i fomentar una governança transparent i col·laborativa, les ciutats es poden assegurar que els seus esforços per aconseguir la proximitat i l'accessibilitat s'alineïn amb les necessitats i els desitjos d'aquells a qui serveixen.

7. Reconceptualització de la mobilitat urbana en la “ciutat dels 15 minuts”

El model de la “ciutat dels 15 minuts” es presenta com una innovació radical en l'àmbit de l'urbanisme, de manera que desafia la noció tradicional que la planificació urbana s'ha de centrar en el trànsit i la circulació de vehicles. Aquest enfocament avantguardista va més enllà de les intervencions convencionals per calmar el trànsit i zonificació per a trànsit reduït. En la seva essència, proposa una reinversió de la vida urbana, on la mobilitat es relaciona amb l'accessibilitat a una gamma completa de serveis i facilitats que enriqueixen la vida quotidiana dels ciutadans.

La “ciutat dels 15 minuts” defensa un entorn on la proximitat no es mesura simplement en termes de distància, sinó en la qualitat i la integració de la vida urbana. Es tracta d'un espai on les necessitats dels residents, des de l'accés a l'educació i la salut fins a opcions de lleure i treball, estan incrustades en el teixit mateix de la comunitat. Aquesta integració significa que reduir o gestionar el trànsit és només una part de la problemàtica; la veritable mesura de l'èxit

és la disposició de serveis vitals que es troben a una curta i agradable passejada de distància.

Afirmem que el model no pot ser reduït a la creació d'“illes” urbanes d'accessibilitat dins d'un mar d'infraestructura orientada a l'automòbil. No és simplement una sèrie de blocs pacífics o barris amb trànsit calmat; és un compromís amb una visió integral que abasta des de la presència de serveis urbans múltiples a tota la ciutat, passant per la planificació d'espais verds fins al disseny de sistemes de transport públic i la promoció de la interacció comunitària.

Aquest model implica una transformació profunda en la concepció de la infraestructura urbana i la mobilitat. Requereix un redisseny dels espais urbans perquè siguin inherentment multifuncionals, on la mobilitat s'entén com la capacitat d'accedir a una vida urbana rica i plena sense la dependència del transport privat individual. Una “ciutat dels 15 minuts” d'èxit és aquella on la planificació del trànsit es converteix en una eina per assolir un objectiu més gran: una qualitat de vida urbana òptima, caracteritzada per la salut, la sostenibilitat i la cohesió social.

Per tant, l'impacte en la mobilitat urbana dins del marc de la “ciutat de 15 minuts” ha de ser avaluat no només en termes d'eficiència del transport o reducció de la congestió, sinó també en com facilita una vida quotidiana més connectada i satisfà les necessitats humanes fonamentals. La mobilitat es converteix en un mitjà per a un fi més elevat: la realització plena del potencial humà dins de l'entorn urbà.

a) Redefinició del concepte de mobilitat. La “ciutat dels 15 minuts” convida a repensar el concepte de mobilitat urbana. Es tracta d’una mobilitat que posa el benestar humà i l’accés als serveis bàsics al primer pla, de manera que promou la integració de la vida quotidiana en lloc de veure el moviment simplement com l’acte d’anar d’un lloc a un altre. La mobilitat en aquest context és holística, per la qual cosa abasta aspectes físics, socials i digitals.

b) Integració de la mobilitat amb la vida diària. En lloc de dissenyar sistemes de transport per maximitzar l’eficiència del trànsit vehicle, la “ciutat dels 15 minuts” se centra en com els sistemes de mobilitat poden millorar la qualitat de vida. Això significa crear entorns on el transport sigui una part integrada de la vida diària, i no un fi en si mateix. Per exemple, en ciutats com Friburg, Alemanya, les zones residencials estan dissenyades de manera que els serveis essencials estan a una distància a peu, de manera que es redueix la necessitat de desplaçaments llargs i es fomenta una comunitat més unida.

c) Millora de l’accessibilitat i reducció de la dependència dels cotxes. Una de les claus per millorar la mobilitat a la “ciutat dels 15 minuts” és reduir la dependència del cotxe. Això s’aconsegueix no només a través de restriccions al trànsit, sinó també oferint alternatives atractives i pràctiques com xarxes de transport públic eficients, segures i freqüents, infraestructures per a bicicletes i vianants i foment de l’ús de vehicles elèctrics compartits. Ciutats com Utrecht han transformat la seva mobilitat amb sistemes multimodals, incloent-hi amplis carrils bici i millores en la infraestructura per als vianants.

d) Desenvolupament urbà i mobilitat sostenible. El model de la “ciutat dels 15 minuts” promou un desenvolupament urbà centrat en la sostenibilitat. Això implica una planificació que redueix la necessitat de desplaçaments llargs i promogui la mobilitat activa. A Copenhaguen, per exemple, l’ambició és que més del 50% dels desplaçaments es facin en bicicleta. La mobilitat sostenible es converteix així en un pilar de la planificació urbana, de manera que contribueix a un entorn més saludable i menys contaminat (Tools of change, 2022).

e) Innovació en sistemes de transport. La innovació en sistemes de transport és essencial per a l’èxit de la “ciutat dels 15 minuts”. Això inclou des de la implementació de tecnologies intel·ligents de trànsit fins al desenvolupament d’aplicacions mòbils que facilitin la intermodalitat. Aquestes innovacions permeten que els residents planifiquin i facin els seus desplaçaments de manera més eficient i en harmonia amb els seus horaris i necessitats personals.

f) Impacte en l’equitat i la inclusió social. La mobilitat a la “ciutat dels 15 minuts” té un impacte profund en l’equitat i la inclusió social. Fer que els serveis i les oportunitats estiguin fàcilment disponibles per a tots, independentment de la seva capacitat econòmica o mobilitat física, promou una ciutat més equitativa. Els sistemes de transport públic com el metro de Londres han adoptat polítiques de tarifes esglaonades i millores en l’accessibilitat per garantir que tots els ciutadans es puguin moure per la ciutat amb facilitat.

g) Mesurament de l'èxit en mobilitat urbana. L'èxit de la mobilitat a la “ciutat dels 15 minuts” es mesura no només en termes de flux de trànsit o velocitat de desplaçament, sinó en la qualitat de les interaccions urbanes i l'accés a una vida plena. Eines d'anàlisi i mètriques de satisfacció ciutadana s'emprenen per avaluar l'eficàcia dels sistemes de mobilitat i la seva contribució en la qualitat de vida (Chaire ETI, 2023).

La mobilitat a la “ciutat dels 15 minuts” és una faceta integral que impacta cada aspecte del disseny urbà. El seu èxit es basa en la creació d'un teixit urbà que dona suport al benestar humà i promou una vida equilibrada, on el moviment i l'accés són fàcils, naturals i plaents. Les estratègies de mobilitat han de ser multifacètiques, innovadores i centrades en les persones, i donar suport a un model urbà que és alhora dinàmic i sostenible.

8. Futur i sostenibilitat: ciutats com a capdavanteres en la lluita contra el canvi climàtic i la innovació social

Al capdavant del disseny urbà sostenible i la innovació social, el model de la “ciutat dels 15 minuts” es presenta com una estratègia transformadora que respon a la crida global per combatre el canvi climàtic i fomentar comunitats resistents. Organitzacions com C40 Cities i Ciutats i Governos Locals Units CGLU han estat pioneres en la promoció d'una visió de futur on les ciutats tenen un paper clau en la resposta als reptes ambientals i socials. El suport d'iniciatives com el Pacte per al Futur de la Humanitat de CGLU (CGLU 2022) i la creació de l'Observatori Global de Proximitats per UN Habitat, C40 Cities, CGLU i la Chaire ETI de la Paris Sorbonne Business School, il·lustren el compromís i la cooperació internacional en la redefinició dels espais urbans per al futur.

Aquestes aliances globals subratllen la urgència de repensar les nostres ciutats en termes de sostenibilitat integral, eficiència de recursos i qualitat de vida. La “ciutat dels 15 minuts” encapsula aquesta visió, proposant un entorn urbà on la sostenibilitat no és una mera addició, sinó el nucli de la planificació urbana. Aquest enfocament holístic no només aborda la necessitat de reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i millorar la gestió de recursos, sinó que també se centra a crear comunitats cohesionades i econòmicament dinàmiques.

El concepte de la “ciutat dels 15 minuts” s'alinea amb els esforços globals per forjar un futur sostenible, tal com es reflecteix en els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Organització Mundial de les Nacions Unides (ONU). No es tracta simplement de reduir distàncies o modificar patrons de trànsit, sinó de fomentar un canvi cultural cap a la sostenibilitat i la interdependència comunitària. Les ciutats membres de la xarxa C40, per exemple, estan compromeses amb accions audaces que porten la teoria a la pràctica, implementant polítiques de zero emissions i desenvolupaments urbans centrats en l'ésser humà que són tant innovadors com inclusius. La col·laboració internacional i l'intercanvi de coneixements a través de plataformes com l'Observatori Mundial de Proximitats Sostenibles posen de manifest la importància de compartir experiències, estratègies i lliçons apreses. Aquestes aliances permeten a les ciutats de tot el món adaptar i aplicar els principis de la “ciutat dels 15 minuts” de manera que respectin els seus contextos únics i atenguin els seus reptes particulars.

A mesura que avancem cap al futur, la “ciutat dels 15 minuts” s'erigeix com un marc de pensament global de la inno-

vació urbana, a través del disseny de serveis de proximitat. Es respon no només a la urgència climàtica, sinó que també redefineix el que significa viure en una ciutat. Les estratègies i polítiques emergents d'aquest model prometen així abordar les preocupacions ambientals actuals i alhora construir la resiliència necessària per afrontar les incerteses del demà (Global Observatory, 2023).

a) Resiliència davant el canvi climàtic. Les “ciutats dels 15 minuts” incorporen la resiliència com a principi clau, preparant les comunitats urbanes per fer front i adaptar-se als impactes del canvi climàtic. Això es fa a través de la integració d'espais verds que milloren la biodiversitat i la gestió d'aigües pluvials, la promoció de la mobilitat activa i sostenible, i la implementació d'infraestructures que redueixen les emissions de carboni. Aquests esforços col·lectius en urbanisme sostenible són passos fonamentals cap a la mitigació dels efectes de l'escalfament global.

b) Sostenibilitat econòmica. El model de la “ciutat dels 15 minuts” també se centra en la sostenibilitat econòmica. Fomentant les economies locals i el comerç de proximitat, s'estimula el creixement econòmic dins de la comunitat i es redueix la dependència de cadenes de subministrament llargues i complexes. L'economia local esdevé més robusta i menys susceptible a les fluctuacions del mercat global, com s'ha vist en ciutats que han promogut amb èxit mercats locals i petites empreses.

c) Equitat social i accés universal. Una de les implicacions més importants del model és el seu potencial per millorar l'equitat social. La planificació urbana que permet a tots

els ciutadans, independentment de la seva edat, capacitat o estatus socioeconòmic, accedir a serveis i oportunitats, és una base per a una societat més justa i equitativa. La “ciutat dels 15 minuts” és inclusiva per disseny, de manera que assegura que tots els residents es beneficiïn dels seus recursos.

d) Salut pública i benestar. La salut i el benestar són aspectes crítics en la sostenibilitat a llarg termini de les ciutats. El model dels 15 minuts promou una vida activa, per la qual cosa fa que caminar i anar en bicicleta siguin les formes més convenientes i agradables de moure's. Això no només té un impacte positiu en la salut física, sinó que també millora la salut mental en reduir l'estrès associat amb els llargs desplaçaments i fomentar les interaccions socials.

e) Adaptabilitat i creixement urbà. Les “ciutats dels 15 minuts” han de ser capaces d'adaptar-se a les tendències emergents i al creixement de la població. Això significa dissenyar espais que puguin canviar i evolucionar amb el temps. La planificació flexible permet que els barris es desenvolupin i responguin a les necessitats futures, la qual cosa és essencial en un món on el canvi és l'única constant.

f) Tecnologia i innovació sostenible. La tecnologia i la innovació continuaran tenint un paper crucial en el desenvolupament sostenible de les ciutats. Des d'edificis intel·ligents fins a xarxes d'energia neta i sistemes de transport autònoms, la integració de tecnologies sostenibles és clau per construir ciutats que siguin eficients i amigables amb el medi ambient.

g) Desafiaments globals i solucions locals. Les “ciutats dels 15 minuts” afronten el repte de traduir objectius globals en accions locals. Això requereix una comprensió profunda de les dinàmiques locals i la capacitat d’implementar solucions que, tot i que globalment informades, estiguin finament sintonitzades amb el context local.

Mirant cap al futur, ofereixen una visió de sostenibilitat que abasta la resiliència ambiental, la prosperitat econòmica, l’equitat social, la salut pública i l’adaptabilitat urbana. En col·locar aquests principis al centre de la planificació urbana, les ciutats no només poden assegurar la seva pròpia sostenibilitat, sinó també contribuir als esforços globals per construir un futur més verd, més just i saludable. La “ciutat dels 15 minuts”, per tant, no és un fi en si mateixa, sinó una forma de pensar i actuar que prepara les nostres ciutats per als reptes i oportunitats del demà.

9. Conclusió: la proximitat feliç a la “ciutat dels 15 minuts”. Un futur urbà sostenible

La “ciutat dels 15 minuts”, més que una utopia urbanística, s’ha revelat com un model viable per al futur de la planificació urbana. La seva essència resideix en un compromís amb la qualitat de vida, la sostenibilitat i l’equitat, per la qual cosa promou una visió de ciutats que afavoreixen la proximitat de serveis i l’accessibilitat per a tots els seus habitants. Al llarg d’aquesta anàlisi, hem explorat les diverses facetes i dimensions que componen aquest enfocament innovador, des de la teoria i els fonaments que el sustenten fins a les estratègies pràctiques i els desafiaments que afronta.

Hem vist que la “ciutat dels 15 minuts” és una resposta a la creixent necessitat d’espais urbans més humans i sostenibles. No es tracta simplement de restringir el trànsit o de promoure la mobilitat activa, sinó d’una reimaginació completa de la vida urbana, on la proximitat i l’accessibilitat es converteixen en la norma. Aquest model promet transformacions que van des de millores en la salut pública i el benestar social fins a la revitalització econòmica local i la cohesió comunitària. Els beneficis ambientals són innegables, amb la reducció d’emissions de gasos amb efecte d’hi-vernacle i la millora de la qualitat de l’aire com a resultats directes de la disminució de la dependència de l’automòbil. No obstant això, els beneficis s’estenen més enllà del medi ambient, i fomenten una cultura de participació comunitària i governança inclusiva que col·loca els ciutadans al cor de la presa de decisions urbanes.

La tecnologia i la innovació emergents són fonamentals per facilitar la transició cap a aquestes ciutats del futur. Big data, anàlisi predictiva, plataformes de participació ciutadana i sistemes de transport intel·ligents són només alguns exemples de com la tecnologia pot donar suport a la viabilitat i la implementació del model. Aquestes eines digitals permeten una planificació més precisa i una gestió urbana que es pot adaptar dinàmicament a les necessitats canviants de la població. No obstant això, aquest model no està exempt de desafiaments. La gentrificació, la viabilitat econòmica i la resistència al canvi són obstacles significatius que s’han d’abordar amb polítiques cuidades i un enfocament inclusiu. La implicació comunitària i la governança col·laborativa són essencials per superar aquests desafiaments, de manera que assegurin que el desenvolupament urbà sigui equitatiu i beneficiós per a tothom.

Mirant cap al futur, les ciutats dels 15 minuts tenen el potencial d'aliar-se amb els ODS de l'ONU i de tenir un paper crucial en la lluita global contra el canvi climàtic. La resiliència i adaptabilitat són característiques definidores d'aquest model, que ha de ser capaç d'evolucionar amb les tendències emergents i les necessitats de les generacions futures. La proximitat feliç al cor de la “ciutat dels 15 minuts” no és només viable, sinó essencial. És una crida a l'acció per a urbanistes, polítics, empresaris i ciutadans perquè col·laborin en la creació de ciutats que no només siguin eficients i sostenibles, sinó també vibrants, inclusives i propícies per al benestar humà. La “ciutat dels 15 minuts” no és una doctrina, ni línies que cal respectar a la lletra, és sobretot una visió que reimagina les nostres ciutats com a espais de proximitat, comunitat i harmonia amb l'entorn.

La proximitat feliç de la “ciutat dels 15 minuts” representa una oportunitat per redefinir la vida urbana del demà. És un compromís amb un futur urbà que abraça la complexitat i la diversitat de l'experiència humana, i que reconeix que la sostenibilitat i la qualitat de vida són dues cares de la mateixa moneda. Amb cada pas cap a aquest model, les ciutats s'acosten més a convertir-se en els espais de convivència, creativitat i sostenibilitat que aspirem per a nosaltres i les generacions futures.

Bibliografia

- ALLAM, Z.; MORENO, C.; CHABAUD, D.; PRATLONG, F. (2021). *Proximity-Based Planning and the “15-Minute City”: A Sustainable Model for the City of the Future*. A: R. Brinkmann (ed.). *The Palgrave Handbook of Global Sustainability*. Cham: Palgrave Macmillan, 1-20.
- ALLAM, Z.; NIEUWEBHUIJSEN, M. J.; CHABAUD, D.; MORENO, C. (2022). “The 15-minute city offers a new framework for sustainability, liveability, and health”. *The Lancet Planetary Health*, 63, 3, 181-183.
- BARCELONA DECIDIM (2020). *Plataforma participativa*. Disponible a: <https://www.decidim.barcelona/?locale=es>
- C40. “How to build back better with 15-Minute City”. Disponible a: https://www.c40knowledgehub.org/s/article/How-to-build-back-better-with-a-15-minute-city?language=en_US
- CGLU (2022). “Pacto para el Futuro de la Humanidad. La declaración política de Daejeon”. Disponible a: <https://www.uclg.org/sites/default/files/pactoparaelfuturodecglu.pdf>.
- CHAIRE ETI (2023). “The 15-minute City model: an innovative approach to measuring quality of life in urban settings. 30-minute territory model in low density”. *White Paper* núm. 3, IAE Paris: Université Panthéon Sorbonne. Disponible a: <https://chaire-eti.org/wp-content/uploads/2023/09/White-Paper-3.pdf>
- CIAM (1954). “Congresos Internacionales de Arquitectura Moderna Le Corbusier”. A: J. de Villeneuve (ed.). *La Carta de Atenas, el urbanismo de los CIAM*. Buenos Aires: Contémpora.
- GEHL, J. (2010). *Cities for people*. Copenhagen: Island Press.
- GLOBAL OBSERVATORY OF SUSTAINABLE PROXIMITY (2023). “15-Minute City Initiative Explorer”. Disponible a: https://www.c40knowledgehub.org/s/article/15-minute-city-initiatives-explorer?language=en_US
- IPCC (2021). *Climate change 2021: the physical science basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Paris: IPCC.
- JACOBS, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.
- MORENO, C.; ALLAM, Z.; CHABAUD, D.; GALL, C.; PRATLONG, F. (2021). “Introducing the ‘15-Minute City’: Sustainability, Resilience and Place Identity”. *Smart Cities*, 4, p. 93-111.

MORENO, C. (2022). *La revolución de la proximidad, de la “ciudad-mundo” a la “ciudad de 15 minutos”*. Madrid: Alianza.

MORENO, C. (2024). *The 15-Minute City: A Solution for Saving Our Time and Our Planet*. New York: Wiley.

NY Times (2020). “Helsinki Makes Sustainability a Guiding Principle for Development”. Disponible a: <https://www.nytimes.com/2020/10/14/todaysnyt/helsinki-makes-sustainability-a-guiding-principle-for-development.html>.

AGUADO MORALEJO, I. (2021). *La evolución del planeamiento urbano*. UPV/EHU. Disponible a: <https://ocw.ehu.eus/mod/book/view.php?id=41755&chapterid=236&lang=es>.

PARIS (2021). *Plan vélo 2021-2026*. Paris. Disponible a: <https://cdn.paris.fr/paris/2021/12/08/2fc9cb8ad6db58b6bfd3e6ccfc4c48c.pdf>

PERRY, C. (1929). “The Neighbourhood Unit”. *Neighborhood and Community Planning of the Regional Survey of New York and Its Environs*, 7. New York: Committee on Regional Plan of New York and Its Environ.

PORTLAND (2021). “Neighborhood Prosperity Network”. Disponible a: <https://prosperportland.us/neighborhood-prosperity-initiative/>.

RENDON, E. (2023). “Iztapalapa: del estigma a la utopía”. México: Universidad de Guadalajara. Disponible a: <https://www.rendicondecuentas.org.mx/iztapalapa-del-estigma-a-la-utopia/>

SIMMEL, G. (1950[1903]). “The Metropolis and Modern Life”. A: D. Weinstein (ed.). *The Sociology of Georg Simmel*. New York: Free Press.

STEUTEVILLE, R.; LANGDON, P. (2008). *New urbanism: Best practices guide* (4a ed.). Ithaca, NY: New Urban News.

TOOLS OF CHANGE. (2022). “How Copenhagen Became a Cycling City”. Disponible a: <https://toolsofchange.com/en/case-studies/detail/752/>

UN-HABITAT (2023). *World Cities Report 2022: Envisaging the Future of Cities*. New York: United Nations Pub.

URBAN NEXT (2018). “Oodi Helsinki Central Library: Public Space in a Significant Site”. Disponible a: <https://urbannext.net/oodi-helsinki-central-library>.